

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดขั้นตอน ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาหลักการและทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบและแนวความคิดในการวิจัย

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย

4) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข

6) ทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือ

7) เก็บรวบรวมข้อมูล

8) ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

9) สรุปและรายงานผลการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารและพนักงานครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น ปีการศึกษา 2552 จำนวน 499 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครูสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามโรงเรียน

ที่	ชื่อโรงเรียนเทศบาล	ระดับชั้น	จำนวนครู(คน)
1	โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก	อนุบาล – ม.2	108
2	โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง	อนุบาล – ม.6	112
3	โรงเรียนเทศบาลคุ้มหนองคู	อนุบาล – ป.6	15
4	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนทัน	อนุบาล – ป.6	33
5	โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองใหญ่	อนุบาล – ม.3	56
6	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนหนองวัด	อนุบาล – ป.6	15
7	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย	อนุบาล – ป.6	28
8	โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม	อนุบาล – ม.3	55
9	โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองแวง	อนุบาล – ป.6	29
10	โรงเรียนเทศบาลบ้านดุม	อนุบาล – ม.2	22
11	โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน	อนุบาล – ม.1	26
รวม			499

ที่มา: สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น (2552)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดและเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จของ Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan (1970 อ้างอิงในบุญชม ศรีสะอาด, 2545) แล้วนำไปเทียบบัญญัติไตรยางศ์หาขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรไม่ตรงตามตารางที่กำหนด ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 216 คน

2) การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43 ของประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของประชากรและได้กลุ่มตัวอย่าง 249 คน และการได้มาของตัวอย่างผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือกับโรงเรียนโดยให้ทางโรงเรียนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจำนวน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น ปีการศึกษา 2552

ที่	ชื่อโรงเรียนเทศบาล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก	108	54
2	โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง	112	56
3	โรงเรียนเทศบาลคุ้มหนองคู	15	9
4	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนทัน	33	17
5	โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองใหญ่	56	28
6	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนหนองวัด	15	8
7	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย	28	14
8	โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม	55	23
9	โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองแวง	29	15
10	โรงเรียนเทศบาลบ้านดุม	22	12
11	โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน	26	13
	รวม	499	249

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.1 วิธีการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิด

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาพอเพียงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่นเป็น 4 ด้าน คือ (1) ด้านเศรษฐกิจ (2) ด้านสังคม (3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (4) ด้านวัฒนธรรม

3) สร้างแบบสอบถามรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาพอเพียงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้ รายจ่าย เงินออม การมีหนี้สิน การกู้เงิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน

4) นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุมนชาติ เจริญศรีบรรณารักษ์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยา บุญมีประเสริฐ อาจารย์สอนสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมอดินแดง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และนางอุไร ปัตถาพงษ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และนางสุทธาสินี แม้นญาติ ศึกษาานิเทศก์เทศบาลนครขอนแก่น ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) บันทึกผลการพิจารณาลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อ หากจะแนรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำค่า IOC ที่ได้แปลความหมายจากที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า 0.75-1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการใช้ภาษาของคำถามให้อ่านเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น

5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด ที่โรงเรียนเทศบาลเมืองพล และโรงเรียนเทศบาลพลประชารักษ์ อำเภอเมืองพล จังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม

6) แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1960) ได้คะแนนความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.91

7) นำเครื่องมือกลับมาปรับปรุงแก้ไขฉบับสมบูรณ์ จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา รายได้ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สถานที่พัก อาศัย การมีหนี้สิน การกู้เงิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามรูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีเกณฑ์ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	ระดับคะแนน	5
ปฏิบัติมาก	ระดับคะแนน	4
ปฏิบัติปานกลาง	ระดับคะแนน	3
ปฏิบัติน้อย	ระดับคะแนน	2
ปฏิบัติน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการทำหนังสือขออนุญาตจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นำส่งโรงเรียนเพื่อขออนุญาตและความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จำนวน 249 ชุด ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยไปด้วยตัวเอง โดยประสานงานผ่านทางเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน และชี้แจงการกรอกแบบสอบถามและทางโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนในการรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หากทางโรงเรียนยังเก็บแบบสอบถามได้ไม่ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจนได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

การวิจัยเรื่องรูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการ จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

2) ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) เสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

เกณฑ์การตัดสินใจที่ได้จากการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย โดยส่วนรวมและรายชื่อของคำถาม เกี่ยวกับรูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลข้อมูลไว้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	การปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

3) ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็น ประกอบความเรียง